Ч. 228 (11.196). Львів, четвер 13. жовтня 1927. Poeztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Роля української культури по рецепті евразійців.

Львів, 12. жовтня 1927.

II.

Перейшовши до Москви українська культура стала — на думку Трубецкого, з провінціональної столичною. Та найважнішою її історичною ролею було те, що вона стала мостом до европеїзації Росії. Вбивши цілковито культурні традиції старої московщини українська культура стала на московському терені єдиною загально-російською. А втративши свій провінціональний, український характер, не набула зовсім характеру специфічно великоруського. Звідси то й походить цей абстрактно загально - російський („общерусский“) характер всеї попетрівської, тоді вже „петербурської“ культури. Те підкреслювання загальноросійського характеру культури вело у практиці до національного самозаперечування і москвичів і українців. Таке явище довго тривати не могло. І тому не дивниця, що скоро появилися серед москвичів (великоросів) тенденції та спроби надати тій культурі більше національно-конкретний характер. Одначе це не було так легко, бо поборюючи національну відірваність загально-російської культури треба було для її національної конкретизації вибирати котрусь з її відмін (індивідуацій) або великоруську, або українську, або білоруську, бо конкретно істнують тільки великоруси, українці та білоруси, а „общеруси“ є лише продуктом абстракції.

Наслідком того появилося „дві струї в користь конкретно-національної російської культури — великоруська і українська“, які протікали в двох паралельних руслах. В ділянці літератури бачимо з кінцем XVIII. в. цілий ряд творів, що є простонародніми по формі і стилю, а які творять дві строго паралельні напрямні еволюції. Спершу є це твори пародійно-гумористичні („Богатир Елисей“ В. Майкова у великоруській і „Енеїда“ Котляревського в українській літературі). далі ідуть романтично - сентиментальні твори. Вершком у одному і другому процесі є поява Кольцова в російській і Шевченка в українській літературі. Вся старовина допетрівської доби ідеалізується тут і там.

„Таким чином — робить висновок Трубецкой — незважаючи на те, що тяга до конкретно-національного у петербурській добі приймала форми областництва або вирівнування на якунебудь одну означену індивідуацію руського племени (великоруську, українську і т. п.), то саме це явище було загально-російським („общерусским“), бо загально-російськими були причини цього явища“. Верхи російської культури відірвалися від конкретного народнього фундаменту, а їх відчуженість від народу зродила в інтелігенції цілком зрозумілу і природну тугу за зближенням до народу. Наслідком того „загально-російською (общерусскою) є і проблема реформи культури, або творення нової її будови, в якій „горішні“ поверхи виросталиб органічно з народнього фундаменту. Ця проблема стоїть і тепер перед усіми частями руського племени, перед великорусами також як перед українцями і білору-

III.

Коли автор дійшов у своїх міркуваннях аж до проблеми реформи теперішньої російської культури, то насувається питання, як уявляє він собі цю реформу? На це він старається дати відповідь у такій площині: чи нова зреформована культура має стати на далі „общерусской“, чи може ця теперішня має закінчити свою ролю, а на її місце має прийти нова національна культура для великорусів і нова для українців?

Ось тут то й уся заковика. Автор твердить, що найтяжче стоїть ця справа перед українцями. Він відразу каже, що вона для них дуже скомплікована через справи наскрізь політичної натури, а саме: чи Україна має бути незалежною, чи у федеративному звязку з Росією, чи може має стати автономною одиницею Росії? З уваги на ті труднощі політичного характеру він і займається виключно розглядом проблеми самої української культури, полишаючи всі політичні моменти на боці. А мотивує таке своє становище тим, що істнує одна німецька культура для всіх німців, хоч не всі вони обєднані в одній державі, а крім того істнує культура індусів, хоч вони давно не мають політичної незалежности. Виходить з того, що справи культури можна трактувати окремо від політики. Полишаючи цілковито на боці і не згадуючи ні словечком про конкретно-національну великоруську культуру, яка повинна бути іншою від „общерусской“, автор присвячує всю свою увагу українській.

Тут він підкреслює ще раз, що теперішня російська культура не є національно великоруською і що виросла вона наслідком духової українізації Великоросії. В її творенні взяли визначну участь і українці не відкидаючи при тому своєї приналежности до українства. І не можна нині викинути Гоголя з російської літератури, Костомарова з історіографії, а Потебні з російської фільольогії. З того виходить, що „общерусская“ культура для українців не лише не чужа, але й своя. Кожна культура має дві сторінки. Одна з них звернена до конкретного етнографічного фундаменту, а друга звернена до верхів духового й умового життя. Між обома тими сторінками мусить істнувати органічна звязь, бо тільки це є запорукою трівкости і здоровля культури. „Общерусска“ культура має високорозвинену ту сторону, що призначена для верхів, для висококваліфікованої інтелігенції, але за те слабше розвинену другу сторінку, тобто ту, призначену для конкретного етнографічного фундаменту, для народу.

Щож сталось би тоді — пише Трубецкой — колиб всю ту „общерусску“ культуру з України усунути та замінити її новоутвореною українською? Нарід напевно „оптував би“ за українську культуру, але з вищою верствою, тобто з висококваліфікованою інтелігенцією справа представлялась би гірше.

Щоби українську культуру оптували кваліфіковані верхи, на те треба одної дуже важної обставини, а саме, щоби ця культура відповідала високим духовим інтересам висококваліфікованої інтелігенції у більшій мірі чим теперішня російська. А це неможливе! Тому не дивно, що з уваги на те, всі верхи будуть оптувати за „общерусскою“ культурою. Правда, можна і цему зарадити витворюванням нової „горішньої“ верстви, тобто власної висококваліфікованої інтелігенції. Та в це не вірить автор, бо це українській культурі не під силу. „Общерусска“ культура має величезну традицію не тільки творчу але й „консумційну“. І всякий творчий талант, що появиться на Україні, напевно рішиться творити свої цінности по російськи і для російської культури, бо в його інтересі буде, щоби мати більше „консументів“ і цінителів. Отже і під тим оглядом українська культура не зможе конкурувати з „об[illegible]ою“. Тому то для української культури лишається тільки одна сторінка культурної місії, а саме: задовольняти культурні потреби народніх мас. Вищі культурні потреби верхів на Україні зможе вповні заспокоювати тільки теперішня „общерусска“ культура.

А за цілковитою культурною сепарацією від теперішньої російської культури будуть заявлятися все або люди відповідно упереджені, або люди позбавлені свободи вибору. Творитиж і пропагувати таку українську культуру, що заступилаб російську, будуть „вузькі і фанатичні краєві шовіністи, які недоросли до чистого цінування вищої культури, задля неї самої, а які цінитимуть цей або той продукт культурної творчости лише постільки, поскільки він входить у рямки даної краєвої культурної відміни“. Вони й наложать на українську культуру „пятно дрібної провінціональної чваньковатости, тріюмфуючої посередности, трафаретности“, а крім того віллють у неї „духа безнастанної підозрливости і вічного страху перед конкуренцією“. Вони й постараються наложити всякі обмеження на російську культуру, усунуть спроможність вибору між обома культурами, заборонять навіть уживання російської мови. Але й цього буде замало і тому вони мусітимуть ширити, штучно защіплювати ненависть до всього російського. Без того не зможуть видержати конкуренції. Таким чином українська культура буде „не самоцілю, а засобом політики і то політики лихої, злобно-шовіністичної і визиваючо крикливої“, бо творити її будуть не таланти, що не бояться конкуренції, а мірнота, для якої конкуренція буде все вбійчою. А з уваги на те, треба дуже сумніватися, чи яка культура буде взагалі національною. Бож унаглядновати в культурних цінностях дух національної індивідуальности „можуть тільки дійсні таланти, що творять не для якихсь політичних цілей, але наслідком і силою ірраціональної внутрішньої тяги“. „Словом буде це пожалування гідний суррогат, не культура, а карикатура“. Щоби не допустити до таких болючо невеселих перспектив для української культури треба її, на думку автора, будувати так, „щоби вона не конкурувала з „общерусскою“, а собою її доповнювала“, іншими словами „українська культура повинна стати індивідуацією „общерусскої“ культури“.

Ось такі сумні перспективи малює кн. Трубецкой для української культури, якщо вона захоче конкурувати з „общерусскою“ й витискати її з України. Та на тому ще не кінець.

З преси.

До історії Української Дипльоматичної Місії у Вашингтоні.

(Продовження.)

Щож робила Українська Дипльоматична Місія у Злучених Державах? Чим зазначилася її діяльність?

М. Стечишин говорить спершу про „діяльність“ **Імханицького**, який, замісць утворити в Ню Йорку бюро української торговельної місії, замешкав у першорядній готелі Мекалпін, спекулював на біржі, а у вільних хвилях займався тим, що сидів у вестибулі готелю й обсервував жінки, які приходили та відходили з готелю. Раз на місяць регулярно зголошувався цей славний комерсант до п. Бачинського у Вашингтоні по 5.000 долярів і знов не давав про себе нічого чути цілий місяць. Були випадки, що коли до Місії приходили які люди в справі торговлі з Україною і їх відсилано до Імханицького, то той відсилав їх назад до Місії. Так ішло пять місяців, аж вкінці пос. Бачинський вислав його назад до правительства, бо по одержаній інструкції не мав обовязку йому дальше платити.

Той Імханицький віднхав дійсно до Европи з запечатаним листом Бачинського, в якому була рекомендація, щоб уряд затримав собі Імханицького десь в Европі. Але в квітні 1920 р. Імханицький вернув назад до Америки, домагаючись від Бачинського, щоб негайно передав усі фонди Місії в його руки, бо, мовляв, він, Імханицький, має бути відтепер головою Української Дипл. Місії. Очевидно — Бачинський на це не згодився і прийшло до скандалу в суді. Місію під проводом Бачинського заступали два вашингтонські адвокати, що були на її службі: полк. Джеймс Ісбі-Смит і Вилсон, які брали від Місії постійну платню по 1.000 долярів місячно. Імханицький злучився з секр. Козакевичем, а заступав їх адвокат Пайзер (жид). Суд по кількох замітках адвокатів рішив не займатися зовсім тою справою, заявляючи, що це справа чужої держави, в яку американський суд не має чого мішатися... Після того скандалу Імханицький щез десь зовсім з поверхні, а Козакевича усунено з Місії.

З черги М. Стечишин характеризує того **Козакевича**. Це був — пише він — чоловік високий, здоровий, пристійний, але крайно тупий. Хто і чому упхав його до Української Дипльоматичної Місії та ще й на становище секретаря, того ніяк не зрозуміти. Сам він представляв себе як інжиніра з професії, однакож на ділі не був злібний самостійно навіть листа написати і оскільки за його „урядування“ виходили з Місії які листи з його підписом, то писав їх голова Бачинський, а секретар Козакевич підписував. Козакевич цілими днями сидів у канцелярії Місії і тупо глядів у стіну наперед себе. Навіть часописів не читав... Стечишин дивується, як той чоловік не згинув з нудьги, не

роблячи нічого у Вашингтоні цілих девять місяців.

Діяльністю інших членів Місії Стечишин займається менше, богато тільки говорить про Січинського, до якого ставиться крайно негативно, підчеркуючи, що він нераз цілими тижнями не показувався в канцелярії. Січинський відійшов з Місії мабуть у квітні 1920 р., не сказавши нікому ні слова. Стечишин думає, що Січинський усунувся з Місії тому, бо бачив, що фонди її вже вичерпувалися. Разом був Січинський у Місії вісім або девять місяців, за що побрав 4.000—4.500 долярів. В ідейні мотиви виступлення Січинського з Місії, як це він представляв, Стечишин не вірить.

Про саму працю Місії М. Стечишин, природна річ, може сказати небогато. Говорить отже про брошурки про Україну, видані прес. бюром, про комунікати до преси, про витинання ним з газет т. зв. "ucrainica" і вкінці про старання голови здобути побачення з американськими міністрами, а навіть самим президентом, з чого одначе нічого не виходило. А не виходило не з вини Місії, а тодішніх обставин, бож українська справа стояла тоді дуже сумно й Америка не дуже то інтересувалася українською державністю. В рр. 1919, 1920 і 1921 Україна могла бути взірцем усього, тільки не дійсної сили. Америка-ж, як і інші держави, рахувалася тільки з фактичним станом, зі справжньою, а не фіктивною силою.

Окремо говорить Стечишин про працю **адвокатів Місії**.

„Адвокати — пише він — були для Місії може трохи й за дорогі. Але сумніваюся, чи можна було без них обходитися. Вони мали постійно роботу від Місії. Найбільше роботи було їм з майном, котре по скінченню війни купила від Злучених Держав українська делегація в Парижі. Це майно було куплене від Злучених Держав за посередництвом того самого **Рабінова**, котрий опісля спровадив до Америки Національний Хор Кошиця. Рабінов зробив на посередництві при купні того майна величезні гроші. Майно було закуплене на кредит, а вартувало воно щось одинацять чи навіть тринацять міліонів долярів. Майно складалося з воєнних засобів, які привезено з Америки до Франції, а які не оплачувалося везти назад до Америки. Представники Америки продали це майно представникам України дуже радо, але відтак вийшла путаниця. В справу вмішався американський департамент закордонних справ і він казав скансельовати продажу на тій підставі, що Україна не є признаною державою, хоч рівночасно такіж самі засоби продано іншим новим державам, які рівнож не були ще признані. Зачалася тяганина. Українці віддали справу перед французький суд і тоді Америка забажала полагодитися по мирному. По довгих коровода́х і переговорах, які провадили адвокати Місії у Вашингтоні як посередники, справу наконець таки поладнано мирно. Америка дала українцям зовсім даром інші засоби **вартости кількох міліонів долярів**, однакож для української справи з того вже не було користи. Ці засоби перебрали під свою розпорядимість представники українських кооператив, між котрими в міжчасі зачали свою розкладову роботу большевики. Що вони опісля з тим майном зробили, я досі точно не довідався. З неясних чуток догадуюся що більшість того майна пішла остаточно большевикам".

(Докінчення буде).

•

Справлення друк. помилки. У вчорашнім числі „Діла", в VI. відступі цієї семої статті, випала одна стрічка, в якій було імя першого члена Місії, принято вже в Америці: **д-ра Мошка Кадеця.**

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і посилає дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

Направяцькі качки.

Пробні стріли з направяцьких окопів.

Вчорашній **„Дзєннік Львовскі"** приніс сенсацію у звязку зі засіданням головної ради сіоністичної організації. Мовляв, рада займалася справою недалеких виборів до сойму, признаючи потребу створення виборчого бльоку всіх непольських народів. До жидівського виборчого бльоку зголосили вже приступлення всі жидівські міщанські партії і групи: загальні сіоністи, Гітахдут (трудові сіоністи), Мізрахі (клерикальні сіоністи), ремісники і купці. Ортодокси створять окрему лісту в Конгресівці, а в Галичині підуть спільно з консервативстами.

Жиди видвигнули думку створити „бльок національних меншостей", до якого — мовляв — **зголосили своє приступлення всі міщанські партії непольських народів.** На засіданні відчитано лист пос. Райха до президента Українського Нац.-Демокр. Обєднання д-ра Дмитра Левицького. Засідання гол. сіоністичної ради було **тайне.** Інтерпельовані в тій справі жидівські посли відмовляли журналістам якихнебудь інформацій. „Мабуть — подає „санаційний" орган — дякалися передчасного виявлення тайної умови".

Чи не „сензація" та ще й яка, бо передвиборча. Перед кількома днями направяки затіяли таку саму „сензацію" на рахунок пос. Райха і проф. Ст. Грабського, пишучи, що провідник „східно-малопольських" сіоністів відбув конференцію із вшехпольським лідером у справі виборів. Та другого дня в **„Хвілі"** і в **„Слові Польскім"** зявилося заперечення з обох сторін. Вшехпольський лідер додав іще, що він не належить до екзекутиви З. Л. Н. і не має уповажнення з рамени ендеків вести якихнебудь переговорів. Щож торкається пос. Райха, то з ним не говорив він від хвилі, як перестав бути міністром.

Але розмови між Райхом і Грабським могли мати деякі признаки правдоподібности вже хочби тому, що при громадських виборах (особливо на польському терені) жиди всюди йшли з поляками проти українців, а й тепер подекуди разом із вшехполяками протестують проти української мови у школах на Зах. Україні (як це доказує Галич або ІІ-га львівська гімназія із жидівською більшістю). Отже бльок жидівських і польських націоналістів у створених умовах міжнаціональних відносин на території Зах. України був би щонайменше природний.

Інакше мається справа з відносинами між жидами й українцями. Не вдаваючи на льокальні порозуміння на терені міст при нагоді громадських виборів з різкими відхилами жидів від основ порозуміння (як про це свідчить хочби Яворів), справа наладнання нормальних відносин між українцями і жидами вічно путається з огляду на те, що жиди не хочуть чи не можуть зійти зі становища герольдів польськости на українських землях від Польщею.

Ясно, що в психіці і теперішніх настроях українського населення нема податного ґрунту для виборчого бльоку з жидами. Тимсамим всякі сензаційні поголоски про довершений „бльок національних меншостей" під проводом жидів взагалі, а пос. Райха зокрема є щонайменше передчасні, як не з ґрунту фальшиві. Кермуючим чинникам Обєднання нічого невідомо про листування пос. Райха. Сплетні „санаційного" органу є одним із засобів направицької тактики. Направяки пускають з розмислом пробні стріли в надії, що ануж денебудь вцілить, а не влекшить їм їхні виборчі підготування. Вкінці дивно виглядають обстріли направяків, коли майже певним є, що сіоністи підуть до виборів зі „санацією" в її найширшому розумінні.

Ратункова акція.

Українське студентство і допомога жертвам повені.

Центральний Союз Українського студентства (ЦЕСУС) з осідком у Празі, відчуваючи горе і злидні, в які попало навіщене повінню українське населення Підкарпаття і Подністровя, постановив прийти з допомогою жертвам повені. З тією метою управа ЦЕСУС-а видала поклик до українського студентства і старшого громадянства на еміграції, в якому доручає студентам перевести збірку на складкові лісти. Збірка речинцева, обмежена 30. листопадом 1927 р.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вклад. книж. ч. 8165 Центро-Банку Львів, Ринок 10, зложили дальше в золотих:

Петро Лема у Львові 10, о. Михайло Клюк, Варудці п. Куликів 10, о. Йосиф Осташевський від Допом. Ком. в Підберезцях к. Винник 194, Теодор Савула, Відень, через Зем. Банк Гіпот. Львів 200, д-р Микола і д-р Дарія з Лежогубських Чубаті, Львів, з нагоди свого вінчання 50, Орест Радловський, Львів 1 дол. Ученики гімназії СС. Василіянок у Львові, збірка 200, д-р Осип Цюпка, Новий Богумин 1340 чеськ. корон, Леопольд Валицький, Богумин 50 чеськ. корон (через „Діло") — т. є. 361.40 зол., на 1.340 кч. зложилися отсі жертводавці: інж. Евген Гузар 500 кч., радн. суду В. Гвоздович, пенс. уряд. Кость Хоркавий, прив. уряд. Настя Хоркава, купець Ант. Стафіняк, дир. Семен Хапдога — по 100 кч., судія д-р Осип Цюпка, ур. Олесь Хоркавий, офіц. Теодор Евин — по 50 кч., Антін Стафіняк ст. 30 кч., пенс. ур. Василь Дякобак, робітник Петро Ляльо, залізн. Дмитро Походай, В. В. — по 20 кч., інж. Мих. Дула, робітники Ю. Претько, Микола Коваль, залізн. О. Олесницький, Богд. Піскорівський і Ігнат Сирко — по 10 кч., Малюк Михайло, Гвоздець (через „Діло") 5, Василь Савків через „Діло" 5.50, Анатоль Кох. Ломака, емігрант з В. України 5, о. Іван Яворський, парох Стрільбичі п. Ст. Самбір 5, Анна Соболева, Чайковичі п. Погірці 5, Павло Артемюк, Вересте п. Бугом від укр. школи ім. Ол. Стороженка 9, Василь Борсук, Сойкова, пов. Ніско 10, Осип Горбатий, Олькуш 10, Марійська Дружина гімназ. молоді в Раві Руській і закликує до жертв всі українські Марійські Дружини 10, Емілія Калайська, Станиславів, II. місячна рата 10, Іван Савків, упр. школи Раковець п. Солотвина 10, д-р Омелян Царевич, проф. гімн. Тарнів 10, Пов. Комітет Доп. в Ст. Самборі збірка від гром. Тисовиця 26.96, збірка від гром. Галівка 32, разом 58.96, а того потручено порто 0.85 — решта 58.11, о. Деревянко, парох Скала п. Збр. збірка в церкві 60.66, д-р Микола Вих, адвокат Копичинці 50, Укр. Театр під дир. Когутяка в Копичинцях, дохід з вистави 37.20, Тов. Союз Українок в Бучачі 100, Пов. Комітет Доп. в Мостисках, збірка в громадах: Соколя 30, Чернева 107.53 Старява 39.16, Чижевичі 2.24, Малнівська Воля 45, Мистичі 6, Баличі 7.35, Арламівська Воля 14.65, Золотковичі 8.60, разом 265.53, по потрученню видатків 15.53 — решта 250 зол.

Разом через Центро-Банк зложено 1.675.87 зол. і 1 долар.

Крім того в Стрию з нагоди прощального вечера в честь судового радника Антона Рака, який перейшов до Львова, зложено 103.70 зол. Цю квоту п. Рак призначив для Пов. Допом. Комітету в Стрию.

Отже разом виказано сьогодні 1.770.57 зол. і 1 долар. З попередньо виказаними 29.420.68 зол. (а не 29.415.68, як помилково вчора видрукувано), 994 дол., 1.120 чеських кор. і 10 нім. марок зложено досі **31.200.25 золотих, 995 долярів, 1.120 чеських корон і 10 нім. марок.**

З інавґураційної статистики.

Студенти львівського університету у віроісповідному і національному відношенні

В понеділок, 10. ц. м. відбулася інавґурація шкільного року на львівському університеті. При тій нагоді ректор кс. Герстман подав статистичні дані, що торкаються віроісповідного і національного відношення студентів на львівському університеті з минулого року. І так: у минулому році було вписаних на львівському університеті 6.463 студентів і студенток. З того мущин було 70 проц., а жінок 30 проц. До римо-католицького віроісповідання належить около 48 проц. (кругло 3.100) всіх записаних, до греко-католицького віроісповідання 16.5 проц (кругло 1.060), а до мойсеєвого віроісповідання 34 проц. (кругло 2.200). До польської національности призналося 80 проц. (кругло 5.200 всіх записаних студентів і студенток, до української національности 15 проц. (кругло 960), а до жидівської 4 проц. (кругло 250). Отже з греко-католиків кругло 100 (10 проц.) призналося до поляків. Є це здебільшого москвофільські потребовці та ренегати з тзв. мішаних родин. Літа неволі і безхарактерність витиснули на них печать відступництва. Але вже просто в подив уводить нас поступ національної думки і свідомости серед жидів. На кругло 2.200 старозаконних тільки 250 (11 проц.) призналося до жидівської національности, а 1.950 (89 проц.) воліло перекочувати до пануючої нації. З таких поступів національної свідомости може бути гордою сіоністична організація. А може це лише спекуляція і недостача цивільної відваги?

Відгуки дня.

Що читати — як читати!

Ці два питання товчуться по Галичині, як Марко по пеклі. Ставлять собі їх передовсім видавці, книгарі й автори, а за ними десь-не-десь чи вряди-годи і читачі.

Книгарня Наук. Тов. ім. Шевченка видала навіть журнальчик п. з. „Що читати", додаючи до нього спис цікавих, потрібних і повчаючих книжок.

Переглядаючи перше число цього журнальчика, я завважав, що там досить неясно розібрано ці два питання. Тому хочу нині виложити це в більш приступній і зрозумілій формі.

Що читати?

Найліпше не читати нічого. Ще живе в нас багато старих людей, у яких зберіглася мудрість віків, а які на це питання відповідають:

— Через ці газети і книжки ціла біда на світі.

Чи не правда воно?!... Найліпше це видно на дітях. Росте собі такий малий чоловічок добрий, незлосливий, незлобний. Але купить йому тато книжечку, а в ній стоїть написане: „Івась був нечемний хлопчик. Дер воробців з гнізда, ходив на чужі сади, а котам засаджував кліщі на хвости..." Слухає малий чоловічок оповідання і вже думкою при воробцях на вербі, при яблуках сусіда, чи при котикові пані учительки. Тільки скінчиться оповідання — дивись він уже на дворі, вже при роботі. Не зражується тим, що оповідання кінчилося каліцтвом нечемного Івася.

— Я буду вважати і не впаду з яблуні — думає собі мала головка, знихнена книжкою.

У старших теж таке буває.

Живе собі який там старий парубок примірно та тихо і навіть за браму ніколи не платить, так швидко до хати приходить. Аж тут нараз: хвіст до гори і дали! — починає брикати. Всюди викликує згіршення, сплетні і сповалілиння. А коли вмре, то свояки які ждали на заслужений спадок, знаходять у його кімнаті поломане ліжко і... Спомини Казанови.

Хто тут завинив? — Книжка!...

Коли в нас нарікається на те, що на рік одна продана книжка випадає на сто тисяч українців, то я журюся. Ж.

...тим, що ми абсолютно за багато ...руємо друкованої трутки.

...вніше, найздоровіше є не читати ...ите.

...коли хтось абсолютно не може по... ...ого налогу читання, то нехай вже ...ає, але тільки книжки позичені. ...з бібліотеки, чи випозичальні, але ...від знакомих.

...же має ту добру сторону, що по пер...: за неї не платиться, по друге: не ...треба її конечно віддати, по третє: як ...ається, не мусить бути ціла.

...риступимо тепер до другого питан...: „Як читати?"

...Відомий загально є вискав одного з ...упців: „Оттак книжки найкраще пока..., чи вона щось варта"...

...Тримаючись того вискаву, треба книж... ...читати так, щоб було добре пізнати, ...вона читана.

...Розтинати книжку тільки пальцем, по ...крайній мірі олівцем, а ніколи ножиком. ...можна врізатися.

...Коли тримаєш книжку в руках, не мий ...пальців, бо відтиски їх на книж... ...це ваша традиційна манера (гляди: ...рі богослужебні книги!).

...Коли ти прихильний авторові навмис... ...подри книжку, а заголовною карт... ...витри собі чоботи. Тоді вона буде ...дати враження цікавої і пильно чи...ної.

...Читай книжки тільки лежма, бо тоді ...якусь користь: спочинок, а як за..., не вдаришся головою в стіл.

...Прочитавши книжку, обов'язково на... ...свої уваги на кінці (чорнилом, бо ...легко витерти!) і підпишися. Не... ...автор довідається, як про нього ду..., а чужинець нехай бачить, що і ...нас є люди вчені в письмі.

...Поступаючи після тих засад, швидко ...здобуваєш імя чоловіка високо-освічено..., ...широко-очитаного і глибоко інтелі...ґентного, — себто всі ті прикмети, яки... ...досі обсипувано твоїх знакомих... по...рі.

Галактіон Чіпка.

Останні вісти.

РАКОВСЬКИЙ ВІДКЛИКАНИЙ.

Москва, 11. жовтня 1927.

...Большевицький уряд підписав учора ...розпорядок, яким відкликує Раковського. ...Рівночасно з підписанням розпорядку о...голошено урядовий комунікат ради нар. ...комісарів у справі більшовицької амбаса...ди в Парижі. Раковський має бути імено...ваний амбасадором в одній з поважніших ...столиць в Европі.

ЗЛІКВІДОВАНИЙ КОНФЛІКТ.

Софія, 11. жовтня 1927.

...Болг. Тел. Аг. повідомляє, що між пов...ноправним міністром Югославії у Софії ...і болгарським міністром закорд. ...справ Буровим відбулася ще одна стріча. ...Загальне враження, що конфлікт зліквідовано і що всякі труднощі поборено за...вдяки добрій волі обох сторін.

ЕЛЕМЕНТАРНІ КАТАСТРОФИ.

Рим, 11. вересня 1927.

...Над півд. Італією лютує страшна буря, ...головно в Барі, Реджо і Калябрії. Два ко...раблі зірвалися з якора і розбилися об ...побережні скелі.

Букарешт, 11. жовтня 1927.

...Корабельна комунікація на Чорнім Морі ...перервана з причини бурі. Кораблі, що хо...тіли ратуватися перед бурею у пристані ...в Констанці, вударилися на морі. Був то ...корабель американський, італійський і ні...мецький. Вони цілком знищені, але до...плили до пристані.

КАБІНЕТОВА КРІЗА В СХС.

Білгород, 11. жовтня 1927.

...Тому, що не прийшло до порозуміння ...між радикалами і демократами групи Да...видовича в справі розділу мін. тек, прий...шло до кабінетової крізи. Димісії кабіне...ту сподіються нині.

ЛІКВІДАЦІЯ ОБВЕПОЛЮ.

Львів, 12. жовтня 1927.

...З міродатних кол повідомляють, що в ...зв'язку зі слідством, веденим поліцією у ...справі нетючок про ген. Загурського, зі...брано матеріял, який дуже обтяжує бо...ївкарів організації Обозу Великей Польскі. Тому, що виявилося, що діяльність тої організації є шкідлива і незгідна з інтересами держави, дирекція поліції приступила вчора до ліквідації тої організації на тутешнім терені. Опечатано льокаль секретаріяту ОВП при вул. Булярда 4, а візваній до дирекції поліції управі організації ОВП оголошено оречення, на основі якого завішується дільницеву діяльність львівської організації, — організації окружної і місцевої львівської — і секцію молоді ОВП та забороняється розвивати дальшу діяльність на основі розп. з 20. квітня 1854. Д. П. П. ч. 96.

ПІДПИСАННЯ ПОЗИЧКОВОГО КОНТРАКТУ.

Варшава, 11. жовтня 1927.

Нині американські делегати Фішер і Монет дістали телеграму, що амер. консорція годиться на предложений Польщею емісійний курс у висоті 92 за 100. На конференції віцепрем. Бартеля з марш. Пілсудським постановлено скликати раду міністрів. Рада мін. ухвалила уповажнити міністра скарбу повідомити представників консорції, що польський уряд приймає позичку і годиться на емісію польської стабілізаційної позички по курсі 92. Облігації матимуть дату 15. жовтня ц. р., з цим, що уряд має право цю позичку після 10 літ сконвертувати по курсі 103. У письмі до консорції буде теж сказано, що уряд підпише позичковий контракт негайно. Ефективна висота позички після обрахування провізій і коштів виноситиме 62 міл. долярів і два міліони фунтів штерлінгів.

Віцевий рух.

ЛЬВІВЩИНА.

Дня 11. вересня ц. р. відбулися заходом Повіт. Нар. Комітету довірочні збори в **Солонці.** В кімнаті чит. „Просвіти" зібралося понад вісімдесять кращих громадян Великої і Малої Солонки. Зборами проводив місцевий селянин Семен Карпо. Реферат про політичне положення українського народу і про завдання національної організації вголосив голова Повіт. Нар. Комітету п. Іван Ліпинський зі Львова. Про сільсько-господарські справи говорив дир. Ілько Липей. Оба села засмічують непрошено даровими примірниками газетки: „Світло", „Воля Народа", „Наше Слово" і „Рада".

Дня 21. вересня ц. р. відбулося величаве віче в **Жиравці** на площі Т-ва Луг. Віче отворив господар Тимко Карпа. До проводу зборів покликано господарів: Івана Пигаля, Василя Гриба і Мирона Карпу. Реферат про політичне положення українського народу в межах Польщі, про національну організацію села і про місцеву школу вголосив п. Іван Ліпинський зі Львова. В дискусії забирали голос м. ін. громадяни: В. Вишневський з Бродок і Степан Пінак з Жиравки. В Жиравці пробував перед місяцем шастя брилівський агент Гаврило Ількін, війт зі Селнськ. Попisувався він — як звичайно на скликаних нашими ворогами вічах — острими нападами на попів (не польських!) і українську інтелігенцію. Тим і викликав він у жиравчан потребу скликати українське національне віче і в цім головно його заслуга

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·91½о—8·9?, канадійський доляр 8·89—8·90. Банк Польський платив за доляра в готівці 8·8?, за Ню Иорк 8·91, Льондон 43·35, Цюріх 172·07, Брюселя 24·85, Медіолян 48·75, Стокгольм 239·90, Копенгага 238·75, Осльо 235, Данціг 172·95, Берлін 212·45, Прага 26·44, Відень 125·70.

НОВИНКИ!

— **Арештування в Снятині.** Пишуть нам: Дня 18. м. м. арештовано в Снятині цілий ряд українців, між ними кільканадцятьох студентів тут. гімназії. Між арештованими є також оба сини нашого письменника Стефаника. Агенти зі станиславівського воєвідства переслухували арештованих безнастанно цілі дві перші доби, а одного з арештованих, студ. Бажанського, тяжко скатували ланцюхом з кайданів. Інтервенція письм. Стефаника не помогла нічого, а навіть не вдержала воєвідських агентів від знущань над арештованими, прозивання їх найгіршими словами та биттям. Дня 21. м. м. перевезено майже всіх арештованих скованих у напрямі до Коломиї, правдоподібно до відставлення їх до слідчої вязниці в Станиславові. За арештованими виїхав письм. Стефаник, щоби занятися дальшою долею своїх синів і інших арештованих. На основі поширених чуток властям польським послужив за причину до повищих арештувань факт, що 10. м. м. вночі невислідженні люди стяли під Снятином сім телеграфічних стовпів і поперетинали дроти.

— **З документів часу.** Повідомляють нас, що о. М. Ш. греко-кат. пароха у Стрoпатині за переступство постанови з дня 31. 7. 1924 Дз. у. Р. П. ч. 73 рот. 724, поповнене тим, що вставляв письмо до пов. ради шк. в Жовкві в недержавній мові, засуджено на 100 зол. кари, евент. на 10 днів арешту.

— **Маґістрат м. Львова** повідомляє, що надіслані скарбовими урядами листи платників державного доходового податку виложено для вгляду інтересованих сторін на основі табулярних дільниць у дільничевих комісаріятах I., II., III., IV. і V.

— **Цікавий процес.** Довший час бавився чужим коштом у Німеччині молодець Гаррі Домеля, який мав те щастя, що вродився дуже подібний до внука Вільгельма II. князя Вільгельма. Знаючи, які сильні в Німеччині монархічні традиції він виступав скрізь як пруський князь і приймав ласкаво всякі почести, а головно вечері з добрим вином і іншими десерами. Коли ця забава скінчилась через недискретність поліції, Домеля хотів ще раз заробити на своїм княжім вигляді і найшов видавця, що згодився видати спомини цього Хлєстакова. А щоби інтерес був кращий дав на книжці фотографію... князя Вільгельма, чи пак Домелі. Проти цього запротестував пруський князь. Видавнича фірма відповіла йому на це, що він „належить до історії", а таких людей кожному вільно фотографувати. Вийшов судовий процес. Берлінський суд мав рішати важку проблему: чи молодий пруський князь належить до історії чи ні? І рішив: ні, бо він замолодий і взагалі не мав ще до діла з історією. Коли „історія" творилась він не мав часу брати в ній участи і сидів у хаті полишаючи історичну діяльність свому татові та дідові, обом сильно ласим на славу. Коротко: належати до історії можуть тільки ті, що її творять. Книжка Хлєстакова-Домелі на тему як він ошукував пруських монархістів вийде без княжого портрету. Але проблема: кого можна фотографувати без його дозволу? лишиться нерішеною аж до якогось нового великого скандалу.

— **Землетрус.** Неодин із читачів мабуть пригадає собі, що недавно два вчені, що досліджують тремтіння нашої землі в її нутрі віщували нову хвилю землетрусу в середній Европі. Відень від довгих десятків літ не памятає таких сильних судорогів як останні, що полишили численні щілини в домах, попсували телефонічну лінію і навели на населення забобонну трівогу. Землетрус у Відні був такий сильний, що мешканці відчули його дуже виразно, без огляду на те, де були: в ліжку, в театрі чи в льокалях, де підлога і так тремтить звичайно. Були випадки, що димарі не надто сильно вмуровані завалились; годинник на вежі собору св. Степана зупинився; люди в театрах зрікались білетів і повибігали на вулицю пересвідчені, що ворожений кінець світа від часу смерти Франца Йосифа I. таки прийшов нарешті і то невідкличнo. Населення було схвильоване не так тим, що вже трапилось, а в сподіванні нового потрясення, яке похоронить під румовищами тисячі людей. Скінчилось на сильнім переляку. Причина землетрусу тектонічна себто в прориві глибоких підземельних шарів, які зміняють своє положення. Це явище не має ніколи такої сили як вульканічний вибух. Забобонні люди легко вірять, що причина всьому — упадок австро-угорської монархії. Вони й чути не хотять, що той самий землетрус відчули і в Берліні, в Празі і ще в інших столицях, що завдячують свій розквіт саме нещасливій війні.

— **Самовбивство письменника.** У Берліні підрізав собі горло і скочив з III-го поверха на вулицю д-р Герман Шефауер, видавець бібліотеки „Світові повісти" і співробітник численних газет. Цей свій вчинок попередив він вбивством своєї молодої приватної секретарки, яку пробив гострим ножем. Шефауер не лишив ніяких інформацій про мотиви свого вчинку; ніхто із його приятелів не запримічував у ньому неврастенії. Жінка Шефауера була від кількох місяців в околиці Берліна, з малою донькою. Шефауер уродився в Шікаго і вважав себе американцем, дарма, що його предки були німцями. Він грав чималу ролю у літературних взаєминах Америки та Німеччини і видав між іншим книжки „Сучасна духова Америка" і „Якби я був німцем". Його жінка Етель Тальбот, відома як англійська поетка.

— **Рекорди.** У Льондоні появилась недавно виставка 200 образів одного маляра, якого прізвища ніхто не знав. Містер Генрі Нуслайн є малим міліонером і великим збирачем творів мистецтва, а малярем став щойно 2 роки тому, не перейшовши ніякої школи. Він малює в гіпнозі і впевняє, що його рукою водить якесь медіюм. Нуслайн заявляє, що образи виставлені ним є точно кажучи творами цього духа. За 15 місяців він намалював... 1800 образів; над одним образом не працює довше як пів години! Чим коротше трівае цей малярський транс, тим краще виходить образ. Сюжети цих образів: нереальні, з фантастичного, надземного світа. Є там невидані рослини та красвиди, картини майбутности як напр. війна світляним проміннням між мешканцями планети Юпітера та Сатурна. Деякі критики, що признають Нуслайнові великий талант відкидають теорію щодо впливу медіюм, а кажуть, що він почав малювати під впливом довголітньої обсервації образів, які збирав. Зате теорія з медіюм має свою підтримку у факті, що одночасно звернули увагу на нового маляра в Італії. Люїджі Бельоті, який теж, як кажуть, малює тільки в гіпнотичнім трансі. Бельоті заявляє, що він як маляр є нічим іншим як тільки мандрівною душею Сеґантіція, якого його образи сильно нагадують. І Бельоті осягнув рекорд у швидкости малювання образу. 20 хвилин!

— **Літературний куток.** 7-го п. м. у 25-ліття смерти Еміля Золі відбулось у Парижі пів-офіціяльне свято в честь великого письменника. Товариство приятелів Золі зорганізувало в амфітеатрі Сорбони святочний вечір, на якому були присутні найвизначніші письменники, політики, мистці — кілька тисяч духової еліти. Цього-ж дня майже вся преса принесла вранці статті та спомини про Золю з численними портретами. Згадане свято було свого рода протестом проти консервативної преси, досить впливової, яка збувала цей день мовчанкою або твердила, що в Золі шанують нині не письменника, який непомірно вже змалів, а виразника лівих ідей, колишнього оборонця Драйфуса. Свято почалось промовою представника міської управи, який розяснював мотиви, чому Золя дістав так пізно памятник у Парижі. Представник Т-ва приятелів Золі перечисляв довгу низку письменників, які належали та належать до цього товариства. При іменах присутніх на салі Поанкаре та Ерріо публика зробила обом міністрам-письменникам велику овацію. Ерріо в останній промові дав дуже гарну характеристику творчости Золі і закінчив її так: „Нині вечір попробуймо знятись у пошані вільних людей посеред простоти цього свята як люди, що вміють шанувати всяке палке пересвідчення. У вашім імені складаю поклін цьому великому, сумному серцю, горлій душі та багатому творові, в якому збережені натуралізм, романтика, ідеалізм, а навіть символізм, життю відданому для твору, що почався як хроніка, а скінчився як поема а в якого глибині, як він сам це передбачив, можна бачити як виринає вкрите кровю та сяюче вічне обличча людства ѣдучого невпинно вперед". — Ґергарт Гавптман написав епопею за прикладом славного Тіль Айленшпіґеля п. з. „Великого прехитруна, волоцюги, штукаря та чародійника Тіль Айленшпіґеля пригоди, штуки, ошуки, види та мрії". Герой цієї книжки мандрує по Німеччині в післявоєнній добі у підводі з коником, з міста до міста, аж на край світа і заїзджає в підземелля померших і надземську країну духів. — Із свіжо оголошених споминів про Анатоля Франса довідуємось цікаву подробицю. Франс був таким палким противником натуралізму Золі, що не хотів навіть узяти участи в його похороні, хоча називав його завсіди „добрим і глибоко моральним чоловіком". — Із „Меркюр де Франс" довідуємось, що Золя мав силу літературних проєктів, яких не мав змоги здійснити. Між ними була низка драм під загальним заголовком „Франція йде вперед" і ще одна повість із серії його „Евангелій": „Справедливість". Кожна глава в цій повісти мала бути присвячена іншому народові, а загальною ідеєю — зединення всіх націй. — Італійський композитор Маріо Віталі працює над оперою на підставі повісти Піранделя „Шість дієвих осіб шукає автора". — Кльод Фаррер докінчив повість покійного Пєр Люїса, автора „Афродити".

— **Смерть фільмового потентата.** У Ню Йорку помер голова одного із найбільших фільмових концернів „Метро-Гольдвін Компані" Маркус Лев, уроженець Відня. Його карієра нагадує карієру неодного американського міліонера, що прискандрував із „Старого світа" шука...

ти кращої долі в „новім". Лев пужлував у бідній частині міста як вуличний продавець газет і з вулиці зпимався із ступіня на ступінь до міліонів. Його оцінювали на 35 міл. дол. Гроші зробив він на своєрідних водевільних театриках, складених із сорокатої програми на межі цирку, бару та передміського „колісеум". Лев був власником 300 таких підприємств по всій Америці, що грали без упину від 12 год. полудня до 12 г. уночі. До фільмового підприємства дійшов він від торгівлі футрами, точнісько так само як його суперник, власник „Парамаунт" фільмів, Цукор. До кабаретових театрів дійшов від думки, що треба би помогти одному бідному артистові з талантом до веселих куплетів. Ці театри були привабчені своїми низькими цінами та популярною програмою для широких кол бідного населення голодного на видовища. Заспокоюючи цей голод міліонів Лев став ситий міліонами. Помер у 56 р. життя.

До ощадности.

Зазив до всіх господарських, просвітних і культурних установ, а зосібна до всіх кооператив і повітових відділів Товариства „Ощадність" в краю в справі обходу „Свята Ощадности".

В місяці серпні ц. р. віднеслися ми до всіх осередків повітової кооперації як кредитової так торговельної з зазивом заснувати на місцях негайно „повітові відділи" Товариства „Ощадність" у Львові та перевести їх уконституовання.

Рівночасно ми звернулися окремими запрошеннями до Союза Ревізійного Українських Кооператив і до фахових Союзів краєвих у Львові, дальше до Товариства „Просвіта", до „Рідної Школи" та до „Сільського Господаря" у Львові з проханням, щоби їх філії в краю взяли живу участь в акції кооператив при заснованні „повітових відділів" Ощадности.

Акція в цім напрямі в краю доходить вже до кінця, а Товариство „Ощадність" скликало до Львова на день 15. жовтня н. р. Загальні Збори, які розглянуть проект Дирекції „Ощадности" і остаточно вирішать спосіб обходу „Свята Ощадности".

Проектується місяць падолист оголосити місяцем ощадности з тим, що 30. жовтень ц. р. як міжнародній „День Ощадности" розпічне місяць ощадности і в цім дни відбудуть спільний обхід присвячений ідеї ощадности, обовязково всі повітові кооперативи і всі інші повітові господарські, просвітні і культурні установи, зосереджені в „повітових відділах" Ощадности.

На цих повітових відділах Ощадности тяжить обовязок зорганізування і переведення вище згаданого обходу.

До всіх трьох епископських консисторій ми віднеслися в серпні ц. р. з проханням, щоби духовенство в обходах Свята Ощадности взяло активну участь та виголосило в церквах проповіди на тему ідеї ощадности.

Програму обходу лишається ініціятиві повітових відділів Ощадности, однак необхідними точками обходу мусить бути промова з пропагандою ідеї ощадности та переведення першої збірки дрібних ощадностей. Потрібні друки і пояснення способу їх ужиття та вказівки вже розсилається по повітах.

В цих зборах, про які треба повідомити місцеві адміністраційні власти, повинні взяти участь якнайширші круги населення, обовязково інтелігенція і міщанство та відпоручники а можливо і члени кооператив першого ступня та всіх сільських і міських господарських, просвітних і культурних установ.

По відбутті цего загально-повітового свята в дні 30. жовтня ц. р. в осередку повіту, — через місяць листопад ц. р. відбуваються такі самі льокальні обходи по селах і місточках після пляну уложеного повітовим відділом Ощадности в порозумінні з льокальними сільськими і міськими господарськими, просвітними і культурними установами. Проект цей розглянуть і вирішать остаточно дня 15. жовтня ц. р. Загальні Збори Т-ва „Ощадність" у Львові. На ці Загальні Збори повинні явитися відпоручники повітових відділів Ощадности.

Отсим запрошуємо на ці Збори всіх, що признають вагу ширення ідеї ощадности. Члени Товариства „Ощадність" складають у Львові (в льокалі Центробанку, Ринок ч. 10. I. п.) вписове на фонд резервовий у висоті 1 зол. і уділ у висоті 10 зол., при підписанні заяви приступлення в члени.

За Товариство „Ощадність" для господарности і добробуту, кооператива з обмеженою відповідальністю у Львові:

Д-р Кость Левицький, Омелян Саєвич, Д-р Юліян Гірняк.

Дописи.

Судова Вишня. *(До відносин у місті і в повіті).* (Докінчення).

Легко тепер чванитися заплатою довгів, коли урухомлені пекарня й інші підприємства можуть принести гарні зиски. Але це є хвальба чужою працею і то не лише для догодження своїм особистим амбіціям. Усунулася інтелігенція від справ Народнього Дому й полишила д-ра Гайдучка і вийшло, що ця така гарна й богата інституція капарає, не проявляючи ніякого життя. Селянство відсунулося, кооперативи на селах загибають, упадають. Неправда, що 14 кооператив гарно розвивається, бо є лише 5 кооператив, що добре розвиваються, а 3 цілковито підупало. А деж цих дальших 6 кооператив? А треба знати, що й ці кооперативи не заснував д-р Гайдучок, бо він просто боїться показатись на село. Він сидить у Народнім Домі, і як сам каже, згори кермує, а всі мусять йому покоритися і безкритично виконати його прикази. За те він має прекрасне помешкання даром. Обнявши керму в Народнім Домі, д-р Гайдучок не дозволяє розвинутися іншим інституціям, бо, мовляв, „нога жадного інтелігента не може ступити до Народнього Дому". Він не дозволяє льокалю на районову молочарню, котру в березні ц. р. започаткував був Степан Козак з припоручення „Маслосоюзу", не дозволяє салі на вправи для Тов. „Луг" і ставить найріжнородніші перешкоди іншим культурним товариствам (прим. читальні „Просвіти" не дає салі на аматорські вистави і на вечерниці. При таких відносинах праця є неможлива і тому прийшов занепад в житті й організації повіту. Там, де появиться д-р Гайдучок, не може бути мови про розвій і працю, бо зараз слідують сварки за власть і впливи. Бачучи таке поступування д-ра Гайдучка, все громадянство відсунулося від нього, просто збойкотувало його і дійшло до того, що всі усунулися від праці там, де він є хочби лише членом. Д-р Гайдучок не стоїть на ніякій політичній плятформі, а творить лише шкідливі місцеві, безідейні „партії" і то лише для боротьби за власть і впливи. Наслідком цих місцевих невагодин вибори до громадської ради в Судовій Вишні вийшли для нас некорисно, бо д-р Гайдучок у виборчій акції не взяв ніякої участи, кажучи, що до політики не мішається і виборами не займається. Але коли прийшло до усталення кандидатур, то сам впихався на радного і цим розбив єдність та викликав негодування громадянства. Докладніше про вибори напишемо окремо. Перейдемо ще до найважнішої, теперішньої ділянки „праці" д-ра Гайдучка, котрою так вихвалюється, а саме до „Сільського Господаря". На чім полягає ця праця, не знаємо до неї пори, бо до того важного товариства крім поплечників д-ра Гайдучка ніхто з громадян тепер не належить і філія не проявляє майже ніякої діяльности. Сходин нема ніяких, як рівнож праці в повіті, а сама філія складається лише з міщан під головством д-ра Гайдучка. Праця не йде і не може піти, коли голова відкидає співпрацю всіх інтелігентних громадян. Зазначимо ще, що в нашім повіті нема української кредитової інституції, а є аж два польські банки, хоча перед війною мали ми два великі товариства: „Народній Дім" і „Віру". Народній Дім — богата кооператива, моглаб отже з користю для громадянства обняти цю ділянку, однак наразі це неможливе саме внаслідок сварні і відсунення інтелігенції від співпраці. Неправдою є, немов би лікар д-р Гоцький самочинно хотів іменем інтелігенції посварятись з д-ром Гайдучком. Навпаки — останній сам тепер впрошується, але тому, що бачить небезпеку для своєї егзистенції, бо в нашім місті осів новий український адвокат, емер. суд. радник І. Цурковський. Український загал бажає собі лише того, щоб д-р Гайдучок покинув Судову Вишню й осів в іншім місті, а коли ні, то щоб усунувся у нас від громадянського життя, бо праця з ним є неможлива і всі його просто бояться. Нема майже ні одного громадянина-інтелігента, що не мусів би з ним ставати в суді. Вкінці заявляємо, що ця відповідь на допис є першою й останньою і більше особою д-ра Гайдучка займатися не будемо. — Судова Вишня, дня 10. вересня 1927. — **Підписи девятьох громадян.**

Зі спорту.

УКРАЇНА—БЕРКУТ 3 : 1 (1 : 0).

В неділю 9. ц. м. стрінулися на площі Сокола-Батька дві найповажніші українські дружини копаного мяча, львівська „Україна" і перемиський „Беркут". Змагання ці збудили велике зацікавлення серед нашого громадянства, бо Беркут — це вічний претендент до титулу мистця Західної України і тим самим найповажніший суперник України.

Самі змагання попередило маленьке клюбове свято, а саме ювилей 100-их мячевих змагань капітана дружини Гр. Терлецького в барвах України. На площі являється виділ України і голова Т-ва д-р Юл. Савчак та голова секції копаного мяча п. Е. Чучман по короткім теплім привітанні вручили ювилятові пропамятний годинник з надписю від Т-ва. Неодмінний світливець наших спортових товариств, п. Цибульський, увіковічнив цей мент світлиною і на знак судді гра починається.

Гості чуються сильнішими з лівої сторони і грають цілий час лівим крайником „Фльорком", який дійсно гарно вивязувався зі свого завдання і дуже часто творив небезпечні ситуації під воротами України. Гра йде досить скорим темпом і мяч переноситься зпід одних воріт до других. Одначе Україна, маючи за собою більше розіграних змагань, краще орієнтується під воротами противника і тричі пакує мяч в сітку Беркута. По такій програній Беркут отрясається з переваги України, натискає на ворота України і здобуває почесного голя. При стані 3:1 свист судді закінчує змагання.

Дружина Беркута виказує менше зіграння, але надробляла запалом та амбіцією і творила тим самим рівнорядного противника для України. Натомість дружина України, ослаблена відсутністю Кобзяря, грала безпляново і не бачили ми тих гарних комбінацій в нападі, які бувало радували око видця. По довгій перерві грав у нападі Любчак, але не зумів оправдати вложених на нього надій. Сич, хоча під воротами добре орієнтується і стріляв два голі, з котрих другий був навіть дуже ефектовний, у грі дуже тяжкий і рішучо мусить більше рухатися, щоб не творити дісгармонії в одинацятці. Терлецький показав нам щераз, що він дійсно технічно знаменито вишколений грач і маючи добрих партнерів може задоволити найвибагливішого видця. Суддював дуже добре безперечно один з найкращих між нашими суддями п. В. Стоцький.

На загал беручи, Україна, як бачимо це з висліду, оправдала себе і дає запоруку, що в найближчу неділю, коли їй прийдеться стрінутися з найповажнішим противником, якого мала в цім сезоні, а саме з „Чарними", добуде зі себе всіх сил, щоб показати публиці, яка безперечно явиться в рекордовій кількости на цих змаганнях, що зуміє протиставитися навіть такому поважному противникові і вийде з них змагань з почесним для себе вислідом. Але до цього потрібно сильної волі і праці на грищу аж до самопосвяти.

З. С.

ОПОВІСТКИ.

Репертуар Нового Українського Театру під дир. П. Карабіневича:

Гусятин: 13. X. Дні нашого життя.
14. X. Вій.
Хоростків: 15. X. Вихрест.
16. X. Майська ніч.
17. X. Вій.

Подяка.

Двигнувшися по кількамісячній тяжкій недузі уважаю своїм обовязком зложити щиру подяку ПП. Лікарям, що своїм знанням і повною посвяти опікою вирвали мене з обіймів смерти. Передовс'м дякую Вп. Пану Проф. д-ру Маріянови Паньчишинови, загально відомому мистцеви лікарської науки, що обнявши безінтересовно провід в лікуванню мимо браку часу навіть по кілька разів денно мене відвідував. Дякую дальше Вп. д-р Миронови Вахнянинови, що як спеціяльний знаток жовчевих недуг в численних конзиліях уділяв своїх цінних порад і лічив мене дуже старанно в часі мойого побуту в Карльсбаді. Рівнож дякую Вп. п. проф. д-ру Тадеєви Островському за зручне, скоре і успішне переведення тяжкої операції, а Вп. д-ру Олександрови Пелеховичи за умілу асистенцію. Дякую також Вп. п. д-ру Володимирови Щуровському і д-ру Юліянови Кордюкови за совісне і зручне виконування дуже важних помічних заходів. Вкінці дякую СС. Служебницям за 3 місячний старанний догляд. Я не в силі віддячитися, але нехай Господь Бог всім за їх заходи і добре серце винагородить. 711

Львів, в жовтни 1927.

Д-р Стефан Федак.

ЗАКЛИК!

Комітет задля вшановання памяти о. Володимира Кальби в Соколівці.

До всіх Українських Установ і свідомих Громадян, кому дорога память заслуженого народнього діяча о. В. Кальби, щоб причинилися хочби невеликими датками до здвигнення памятника на його могилі! Даймо доказ, що шануємо заслуженого народнього діяча! Рівночасно проситься українських громадян, які мали б біографічні дані про життя бл. п. о. Вол. Кальби, та датки треба слати найпізнійше до дня 20. жовтня 1927 на руки Івана Видрівського голови Комітету в Соколівці біля Ожидова, тому, що відслонення памятника відбудеться дня 4. падолиста 1927, це є у 15-літню річницю його смерти.

Комітет:

Іван Видрівський голова. *Вол. Суппанівський* секретар. 4-5

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Видавничої Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.